Dosarul nr. 3-9/24
2-24016596-32-3-12022024

H O T Ă R Â R E

Dispozitivul hotărârii pronunțat la 10 iunie 2024 or. Ialoveni
Cerere de apel depusă la 18 iunie 2024
Hotărârea motivată redactată la 5 iulie 2024

Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni
Instanţa de judecată, compusă din:
Preşedintele şedinţei,
judecătorul specializat pentru examinarea
acțiunilor în contencios administrativ Diana Corlăteanu
Grefierul Irina Bolduratu

examinând în ședință de judecată publică, acțiunea în contencios administrativ inițiată de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului s. Bardar, r-nul Ialoveni, terț Rață Valeriu cu privire la anularea pct. 3 al deciziei nr. 12/6 din 13 decembrie 2023 ,,Cu privire acordarea indemnizației unice aleșilor locali la expirarea mandatului”,

A C O N S T A T A T :

La 8 februarie 2024, Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat (în continuare OTC al Cancelariei de Stat) a depus la Judecătoria Hîncești acțiune în contencios administrativ împotriva Consiliului s. Bardar, r-nul Ialoveni, terț Rața Valeriu cu privire la anularea pct. 3 al deciziei nr. 12/6 din 13 decembrie 2023 ,,Cu privire acordarea indemnizației unice aleșilor locali la expirarea mandatului”.

În motivarea acțiunii reclamantul a menționat că, la 13 decembrie 2023, Consiliul s. Bardar a aprobat decizia nr. 12/6 ,,Cu privire la acordarea indemnizației unice aleșilor locali în legătură cu expirarea mandatului”, prin care a aprobat acordarea indemnizației unice primarului din s. Bardar, r-nul Ialoveni, în legătură cu expirarea mandatului 2019-2023, egală cu 2 salarii de bază.

În conformitate cu art.64 al Legii nr.436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, OTC al Cancelariei de Stat a efectuat un control sub

aspectul legalității deciziei şi a constatat că actul contestat contravine prevederilor legislației în vigoare.

OTC al Cancelariei de Stat în temeiul art.68 al Legii nr.436 din 28 decembrie 2006, prin notificarea nr.1304/OT[4]-02 din 2 ianuarie 2024 a solicitat abrogarea parțială a deciziei contestate, și anume, pct. 3 al deciziei.

Reclamantul consideră decizia respectivă parțial ilegală, deoarece conform art.25 al Legii 768/2000 privind statutul alesului local, la expirarea mandatului, primarul beneficiază de o indemnizație unică egală cu 2 salarii de bază, în condițiile Legii nr.199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, modificat prin Legea nr. 335 din 9 noiembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial nr. 455-457/30 noiembrie 2023, în vigoare din 30 noiembrie 2023.

Art. 7 alin. (1) Cod civil, expres prevede că, legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică şi nici nu suprimă condiţiile de constituire a unei situaţii juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situaţii juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică şi nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.

Ca urmare, primarul, beneficiază de o indemnizație unică egală cu 2 salarii de bază, în cazul când încetarea mandatului de primar a avut loc după data intrării în vigoare a modificărilor enunțate supra.

Prin încheierea judecătorului Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 12 februarie 2024, s-a atras în proces în calitate de terț, Rața Valeriu, Primarul s. Bardar, r-nul Ialoveni, s-a acordat pârâtului și terțului un termen de 15 zile calendaristice, pentru prezentarea referinței scrise privind admisibilitatea acțiunii, precum și a tuturor probelor necesare și s-a obligat pârâții să prezinte instanței, concomitent cu referința, dosarul administrativ. (f.d. 14-17)

Prin referința din 21 martie 2024, Consiliul s. Bardar, r-nul Ialoveni a solicitat respingerea acțiunii, ca fiind neîntemeiată. (f.d. 23-24)

În susținerea poziției exprimate a relatat că, la 13 decembrie 2023, Consiliul s. Bardar a decis acordarea indemnizației aleșilor locali, listă în care se regăsește Primarul s. Bardar, r-nul Ialoveni, Valeriu Rața.

Consiliul s. Bardar, r-nul Ialoveni a punctat că, dreptul de a beneficia de indemnizația la expirarea mandatului alesului local a apărut la data votării deciziei consiliului local, și anume, la 13 decembrie 2023. Or, acordarea indemnizației se face exclusiv de către consiliul sătesc, acesta fiind unicul gestionar al bugetului local.

Mai mult, legiuitorul a stabilit că, acordarea indemnizației se acordă de către organul împuternicit, astfel la data acordării indemnizației modificările au fost în vigoare.

La caz, legea nouă a anulat efectele legii vechi, respectiv la data emiterii actului administrativ contestata, s-a aplicat legea în vigoare, legea nouă și nu putea fi aplicată legea, efectele căreia au încetat.

În ședința de judecată, reprezentantul OTC al Cancelariei de Stat, Gadîmba Viorica, în bază de procură, a susținut cererea de chemare în judecată în sensul formulat și a solicitat admiterea acesteia.

Reprezentantul Consiliul s. Bardar, r-nul Ialoveni, avocatul Marin Jalbă în ședința de judecată a susținut pe deplin referința și a solicitat respingerea acțiunii în contencios administrativ depusă de OTC al Cancelariei de Stat.

Terțul, Rața Valeriu în ședința de judecată nu s-a prezentat, din motive necunoscute, deși a fost legal citat despre data, locul și ora desfășurării acesteia. Nu a solicitat examinarea cauzei în lipsa lor și nici nu a comunicat motivul neprezentării lor.

Exercitând controlul judecătoresc al acțiunilor întreprinse de autoritatea publică locală, din perspectiva argumentelor reclamantului și pârâtului, în limitele obiectului acțiunii și cercetând din oficiu situația de fapt și de drept a cauzei deduse judecății, instanța de judecată ajunge la concluzia că, acțiunea dedusă judecății este admisibilă și pasibilă admiterii, din următoarele aspecte ce succed.

În acord cu art. 207 alin. (1) și (2) Cod administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sânt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acţiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acţiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs. Acţiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când: a) există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleaşi părţi, cu acelaşi obiect şi pe aceleaşi temeiuri de drept; b) există o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunţat la acţiune sau şi-a retras acţiunea într-un litigiu între aceleaşi părţi, cu acelaşi obiect şi pe aceleaşi temeiuri de drept sau că între parţi s-a încheiat o tranzacţie de împăcare; c) la aceeaşi sau la altă instanţă de judecată se examinează o acţiune între aceleaşi părţi, cu acelaşi obiect şi pe aceleaşi temeiuri de drept; d) acţiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.209; e) reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art.17; f) nu sunt întrunite condițiile prevăzute la art.208; g) acţiunea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens; h) cererea de chemare în judecată nu corespunde cerințelor prevăzute la art.211 alin.(1) şi (2) şi art.212 alin.(1) şi reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanţa de judecată.

Dispozițiile legale citate enunță temeiurile de bază de admisibilitate a cererii de chemare în judecată formulată în instanța de contencios administrativ: I.

prezența unui act administrativ individual defavorabil (dispoziție, decizie sau altă măsură oficială) întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, comunicat destinatarului; II. competența jurisdicțională materială și teritorială a instanței de judecată pentru examinarea acțiunii în contenciosul administrativ; III. respectarea cerințelor de formă și conținut a acțiunii în contencios administrativ; IV. respectarea procedurii prealabile; V. respectarea termenului de înaintare a acțiunii; VI. prezența unui drept vătămat căruia i s-a adus atingere prin activitate administrativă.

În acord cu art. 208 alin. (1) Cod administrativ, în cazurile prevăzute de lege, până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ, se va respecta procedura prealabilă.

La rândul său, art. 209 alin. (1) Cod administrativ, reglementează că acţiunea în contestare şi acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia.

Art. 61 alin. (1) și (2) al Legii nr.436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, activitatea autorităților administrației publice locale de nivelurile întâi și al doilea, precum și a celor din cadrul unității teritoriale autonome cu statut juridic special este supusă controlului administrativ în temeiul Constituției, al prezentei legi și al altor acte legislative. Controlul administrativ al activității autorităților administrației publice locale vizează respectarea Constituției, a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, a prezentei legi și a altor acte normative atât de către autoritățile administrației publice locale de nivelurile întâi și al doilea, cât și de către funcționarii acestora.

În accepțiunea art. 63 alin. (1) al Legii citate, de organizarea controlului administrativ al activității autorităților administrației publice locale este responsabilă Cancelaria de Stat, acesta fiind exercitat nemijlocit de Cancelaria de Stat sau de oficiile sale teritoriale, conduse de reprezentanții Guvernului în teritoriu.

În conformitate cu art. 68 alin. (1)-(4) al Legii nr.436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, în cazul în care consideră că un act emis de autoritatea administrației publice locale este ilegal, oficiul teritorial al Cancelariei de Stat notifică autorității locale emitente ilegalitatea actului controlat, cerând modificarea sau abrogarea lui totală sau parțială. În cazul exercitării controlului obligatoriu al legalității, sesizarea oficiului teritorial al Cancelariei de Stat trebuie făcută într-un termen de 30 de zile de la data primirii copiei de pe act. În termen de 30 de zile de la data primirii notificării, autoritatea locală emitentă trebuie să modifice sau să abroge actul contestat. În cazul în care, în termenul

stabilit la alin.(3), autoritatea locală emitentă și-a menținut poziția sau nu a reexaminat actul contestat, oficiul teritorial al Cancelariei de Stat poate sesiza instanța de contencios administrativ în termen de 30 de zile de la data primirii notificării refuzului de a modifica sau de a abroga actul contestat sau în cazul tăcerii autorității locale emitente în termen de 60 de zile de la data notificării cererii de modificare sau de abrogare a actului în cauză.

Cu referire la normele de drept citate instanța de judecată va aprecia că, acțiunea în contencios administrativ a fost depusă cu respectarea competenței jurisdicționale și materiale, procedurii extrajudiciare și a termenului de adresare în instanța de judecată, prevăzute de art. 68 al Legii nr.436- XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală.

Totodată, decizia Consiliului s. Bardar nr. 12/6 „Cu privire acordarea indemnizației unice aleșilor locali la expirarea mandatului" a fost adoptată la 13 decembrie 2023, notificarea OTC al Cancelariei de Stat adresată Consiliului s. Bardar, datează cu 2 ianuarie 2024, iar cererea de chemare în judecată a fost depusă la 8 februarie 2024, prin intermediul oficiului poștal, cu respectarea termenului de 60 zile de la data notificării cererii de abrogare a actului administrativ.

Instanța de judecată subliniază că, prezenta acțiune a fost formulată de Cancelaria de Stat, prin intermediul oficiului teritorial competent, în vederea exercitării controlului de stat asupra activității administrației publice locale, în temeiul art. 63 alin. (1) al Legii nr.436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală.

Astfel, instanța de judecată concluzionează că acțiunea este admisibilă.

În sensul art. 206 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, reclamantul a formulat o acțiune în contestare.

Totodată, instanța de judecată va conchide despre temeinicia pretențiilor formulate de reclamant, astfel că acțiunea urmează a fi admisă.

Prin prisma art.22 alin.(1) și art.219 alin.(1) ale Codului administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Conform art. 36 Cod administrativ, instanţa de judecată competentă să soluționeze acțiunile în contencios administrativ este obligată să respecte principiul supremației dreptului, în conformitate cu care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui sunt considerate valori supreme și sunt garantate de stat. Instanțele de judecată competente aplică principiul supremației dreptului cu luarea în considerare a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului.

În conformitate cu art. 38 Cod administrativ, înaintea fiecărei decizii

judecătoreşti pe fond, participanţilor la proces li se oferă posibilitatea de a-şi expune punctul de vedere. Audierea poate fi făcută verbal sau în scris. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei în mod echitabil, în termen rezonabil, de către o instanţă de judecată independentă, imparţială şi instituită prin lege. În acest scop, instanţa de judecată este obligată să dispună toate măsurile permise de lege şi să asigure desfăşurarea cu celeritate a procesului.

În virtutea art. 93 Cod administrativ, fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.

În accepțiunea art. 189 alin. (1) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

În acord cu art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

La rândul său, art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă stabilește că, circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

Art. 121 Cod de procedură civilă, prevede că instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului, iar art. 122 Cod de procedură civilă reglementează că, circumstanţele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probaţiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.

În concordanță cu art. 218 Cod administrativ, examinarea şi soluționarea în fond a acţiunii în contencios administrativ are loc conform prevederilor Codului de procedură civilă, cu următoarele excepţii: a) examinarea şi soluționarea acţiunii în contencios administrativ are loc în şedinţă publică, iar în cazuri de excepţie stabilite de lege – în şedinţă închisă. Participanţii la proces se citează; în citaţie se comunică locul, data şi ora şedinţei. Dacă participanţii la proces convin de comun acord, examinarea şi soluţionarea acţiunii în contencios administrativ are loc în procedură scrisă; b) instanța de judecată acceptă probele prezentate după termenul stabilit în faza de pregătire pentru examinarea în fond a acţiunii în contencios

administrativ, numai dacă participanţii la proces justifică şi probează imposibilitatea prezentării probelor în termenul stabilit de instanţă; c) participanții la proces care s-au prezentat cel puţin o dată în şedinţa de judecată pe parcursul examinării acţiunii în contencios administrativ sau au efectuat acte de procedură în contextul examinării acţiunii în contencios administrativ nu pot invoca lipsa citaţiei pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară; d) neprezentarea la şedinţa de judecată, fără motive temeinic justificate, a participanților şi/sau a reprezentanților lor nu împiedică soluţionarea acţiunii în contenciosul administrativ.

În corespundere cu art. 219 Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanţi. Instanţa de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greşelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete şi pentru depunerea tuturor declaraţiilor necesare constatării şi aprecierii stării de fapt. Instanţa de judecată indică asupra aspectelor de fapt şi de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanţii la proces. Instanţa de judecată nu are dreptul să depăşească limitele pretenţiilor din acţiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanţii la proces. Instanţa de judecată poate avea o discuţie juridică cu participanţii la proces sau poate da în scris indicaţii cu privire la situaţia de drept a cauzei examinate.

În conformitate cu art. 225 Cod administrativ, instanţa de judecată nu este competentă să se pronunţe asupra oportunităţii unui act administrativ. Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreţionar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) şi-a exercitat dreptul discreţionar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreţionar; d) şi-a exercitat dreptul discreţionar conform scopului acordat prin lege. În cazul în care au fost emise acte administrative individuale şi normative referitoare la securitatea naţională a Republicii Moldova, la exercitarea regimului stării excepţionale, la măsurile de urgenţă luate de autorităţile publice în vederea combaterii calamităţilor naturale, a incendiilor, a epidemiilor, a epizootiilor şi a altor fenomene similare, instanţa de judecată poate fi sesizată doar pentru exercitarea controlului următoarelor circumstanţe: a) existenţa situaţiei excepţionale la data la care a fost emis actul; b) competenţa autorităţii publice de a emite actul; c) existenţa interesului public care justifică emiterea actului administrativ; d) imposibilitatea efectivă a autorităţii publice de a emite actul în condiţii obişnuite; e) proporţionalitatea, în conformitate cu art.29, a măsurilor adoptate prin act administrativ. Alte limitări ale examinării judiciare în cauzele de contencios administrativ sunt reglementate expres prin legi speciale.

Aşa, s-a constatat că, **prin hotărârea Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni din 7 noiembrie 2019**, s-a confirmat legalitatea alegerilor locale generale (turul II) din 3 noiembrie 2019 desfășurate în Circumscripția Electorală Bardar nr. 21/2, Ialoveni. S-a validat mandatul primarului ales în s. Bardar, r-nul Ialoveni, Rața Valeriu, candidat independent. (f.d. 44)

Prin pct. 3 al deciziei nr. 12/6 **din 13 decembrie 2023** „Cu privire acordarea indemnizației unice aleșilor locali la expirarea mandatului", în temeiul art. 25 alin. (1), (3) al Legii nr. 768/2000 privind statutul alesului local, art. 14 al Legii nr. 436, precum și conform Legii nr. 397/2003, în legătură cu expirarea mandatelor aleșilor locali pentru perioada 2019-2023, s**-a decis cu 11 voturi pentru** (f.d. 39), **achitarea indemnizației unice egală cu 2 salarii de bază în mărime de 26 040 de lei,** alesului local la expirarea mandatului, primarului Valeriu Rață, de la Cod Eco 273600. (f.d. 8, 36)

Astfel, din Anexa la decizia Consiliului s. Bardar, r-nul Ialoveni nr. 12/6 **din 13 decembrie 2023** „Cu privire acordarea indemnizației unice aleșilor locali la expirarea mandatului", la pct. 15, Rața Valeriu a fost inclus ca beneficiar de indemnizaţie unică la expirarea mandatului în mărime de 26 040 de lei. (f.d. 8)

În urma efectuării controlului legalității deciziei Consiliului s. Bardar, r-nul Ialoveni nr. 12/6 **din 13 decembrie 2023** „Cu privire acordarea indemnizației unice aleșilor locali la expirarea mandatului", Oficiul Teritorial Chişinău al Cancelariei de Stat, la 2 ianuarie 2024, în temeiul art. 68 din Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28 decembrie 2006, a expediat în adresa Consiliului s. Bardar, r-nul Ialoveni notificarea nr.1304/OT[4]-02 (f.d. 6-7, 37), prin care a solicitat abrogarea parţială a deciziei nr. 12/6, în partea pct. 3.

Însă, prin decizia nr. 1/6 din 30 ianuarie 2024 „Cu privire la examinarea notificării Oficiului teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat" s-a luat act de notificarea OTC al Cancelariei de Stat. (f.d. 5)

Materialele cauzei atestă că, prin **hotărârea nr. 25 a CECE s. Bardar nr. 21/2 din 14 noiembrie 2023** „Cu privire la confirmarea legalității alegerilor locale generale din 5 noiembrie 2023, în circumscripția electorală sătească Bardar nr. 21/2 și validarea mandatului de primar al s. Bardar, r-nul Ialoveni" s-a confirmat legalitatea alegerilor Primarului s. Bardar, r-nul Ialoveni din 5 noiembrie 2023 și s-a validat mandatul primarului ales în s. Bardar, Rața Valeriu, candidat independent. (f.d. 40)

La rândul său, prin decizia nr. **12/2 din 13 decembrie 2023** „Cu privire la modificarea bugetului Primăriei s. Bardar pentru anul 2023" la pct. 2 - Bugetul primăriei s. Bardar aprobat pentru anul 2023 se modifică: COD ECO – 273600 (Achitarea indemnizației alesului local la expirarea mandatului) suma de 172,4 mii de lei. (f.d. 42)

În conformitate cu art. 2 alin. (2) Cod administrativ, anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

Articolul 14 alin. (2) lit. n), (3), (4) al Legii privind administrația publică locală stabilește că, consiliul local are drept de iniţiativă şi decide, în condiţiile legii, în toate problemele de interes local, cu excepţia celor care ţin de competenţa altor autorități publice. Pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi stabilite la art.4 al Legii privind descentralizarea administrativă, consiliul local realizează următoarele competențe: aprobă decizia bugetară anuală, precum şi decizii privind modificarea bugetului local. Consiliul local realizează şi alte competenţe stabilite prin lege, prin statutul satului (comunei), orașului (municipiului) ori prin regulamentul consiliului. Consiliul local nu poate adopta decizii care implică anumite cheltuieli fără indicarea sursei de acoperire a costului realizării deciziilor respective.

Aderent, conform art. 26 alin. (2) din aceiași Lege, primarul şi viceprimarii cad sub incidenţa Legii privind statutul alesului local.

Iar articolul 28 alin. (1) din legea enunțată stipulează că, **primarul îşi exercită atribuţiile de la data validării mandatului până la data validării următorului mandat de primar**, cu excepţia cazurilor când mandatul încetează de drept înainte de termen. Prelungirea, prin lege organică, a mandatului primarului poate avea loc numai în caz de război sau catastrofă.

Art. 2 alin. (1) din Legea nr. 768 din 2 februarie 2000 privind statutul alesului local, reglementează că, în sensul prezentei legi, noţiunea de ales local vizează consilierii consiliilor săteşti (comunale), orăşeneşti (municipale), raionale şi consiliului municipal Chişinău, deputaţii în Adunarea Populară a Găgăuziei, **primarii** şi viceprimarii, președinții şi vicepreședinții raioanelor.

Totodată, art. 25 alin. (1) şi (3) din Legea nr. 768 din 2 februarie 2000 privind statutul alesului local **(în vigoare de la 30 noiembrie 2023**), stipulează că, la expirarea mandatului, alesului local care a activat cel puţin doi ani în această calitate i se acordă o indemnizație unică, **egală cu salariul mediu lunar pe economia naţională pentru anul precedent, cu excepția primarului, care beneficiază de o indemnizație unică egală cu 2 salarii de bază,** în condițiile Legii nr.199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcţii de demnitate publică. Decizia privind plata indemnizației unice se adoptă de consiliul respectiv. Achitarea indemnizației unice se face din bugetul unităţii administrativ-teritoriale respective.

Iar art. 25 alin. (1) **în versiunea de până la 30 noiembrie 2023** enunță că, la expirarea mandatului, alesului local care a activat cel puţin doi ani în această calitate **i se acordă o indemnizație unică, egală cu salariul mediu lunar pe economia națională pentru anul precedent.**

Corelând aceste particularități la circumstanțele speței, instanța de judecată constată că, Rața Valeriu a deținut statutul de ales local o perioadă de 4 ani (Primar al s. Bardar, r-nul Ialoveni - **7 noiembrie 2019 - 5 noiembrie 2023**), iar noul mandat al acestuia a fost validat prin **hotărârea nr. 25 a CECE s. Bardar nr. 21/2 din 14 noiembrie 2023**. (f.d. 40)

Ulterior, prin pct. 3 al deciziei Consiliului s. Bardar, r-nul Ialoveni nr. **12/6 din 13 decembrie 2023,** s**-a decis achitarea indemnizației unice egală cu 2 salarii de bază în mărime de 26 040 de lei,** alesului local la expirarea mandatului, primarului Valeriu Rața, de la Cod Eco 273600. (f.d. 8, 36)

În acest sens, instanţa de judecată atestă că, deşi Consiliul s. Bardar, r-nul Ialoveni, prin prisma art. 2 din Legea nr. 768 din 2 februarie 2000 privind statutul alesului local, a decis acordarea primarului Rața Valeriu a indemnizației **unice egală cu 2 salarii de bază, aplicând Legea nr. 768 în versiunea din 30 noiembrie 2023,** având în vedere că, a deţinut statutul de ales local o perioadă de 4 ani (7 noiembrie 2019-5noiembrie 2023), întrunind condițiile stabilite de lege, autoritatea publică locală nu a luat în considerare că, primarul a deținut statutul de ales local, sub guvernarea Legii în versiunea de până la modificare, ce prevedea achitarea unei **indemnizații unice, egală cu salariul mediu lunar pe economia națională pentru anul precedent,** fapt indicat și în scrisoarea Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova nr. 07/3-03-181/1376 din 20 septembrie 2023. (f.d. 41)

Instanța de judecată remarcă că, pentru achitarea indemnizației aleșilor locali, Consiliul s. Bardar, r-nul Ialoveni prin decizia nr. **12/2 din 13 decembrie 2023** „Cu privire la modificarea bugetului Primăriei s. Bardar pentru anul 2023” a decis la pct. 2 – modificarea bugetului Primăriei s. Bardar aprobat pentru anul 2023: COD ECO – 273600 (Achitarea indemnizației alesului local la expirarea mandatului) suma de 172,4 mii de lei. (f.d. 42)

În această ordine de idei, instanţa de judecată consideră greşită concluzia autorității publice locale de achitare primarului Rața Valeriu a indemnizației **unice egală cu 2 salarii de bază, aplicând Legea nr. 768 în versiunea din 30 noiembrie 2023, or, indemnizația urmează a fi calculată și achitată din contul bugetului local aprobat pentru anul 2023 și conform dispozițiilor legii în vigoare la încetarea mandatului alesului local.**

Aici este de remarcat că, în corespundere cu art. 26 alin. (3) din Legea finanţelor publice şi responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014,

bugetele locale cuprind bugetele locale de nivelul întâi (bugetele satelor/comunelor, oraşelor/municipiilor, cu excepţia municipiilor Chişinău şi Bălţi) şi bugetele locale de nivelul al doilea (bugetele raionale, bugetul central al unităţii teritoriale autonome Găgăuzia, bugetele municipale Bălţi şi Chişinău), care în ansamblu formează bugetul consolidat local.

Din aceste considerente, instanţa de judecată atestă că, **indemnizația urmează a fi calculată și achitată din contul bugetului local aprobat pentru anul 2023,** perioada de activitate a lui Rața Valeriu în funcţia de Primar al s. Bardar, r-nul Ialoveni - 4 ani (7 noiembrie 2019-5noiembrie 2023), în cadrul administraţiei publice locale de nivelul întâi și nu poate duce la achitarea indemnizaţiei unice **egală cu 2 salarii de bază aplicând Legea nr. 768 în versiunea din 30 noiembrie 2023,** din contul bugetului local**, pentru situațiile anterioare, de până la modificarea legii.**

Or, în condiţiile în care Rața Valeriu a activat în funcţia de Primar al s. Bardar pe un termen de 4 ani (7 noiembrie 2019-5noiembrie 2023), acestei situaţii sunt aplicabile prevederile art. 25 alin. (1) şi (3) din Legea nr. 768 din 2 februarie 2000 privind statutul alesului local, achitarea indemnizaţiei unice, **egală cu salariul mediu lunar pe economia națională pentru anul precedent,** urmând a fi achitată la expirarea mandatului, alesului local care a activat cel puţin doi ani în această calitate.

Într-o altă conjunctură, instanţa de recurs apreciază ca fiind relevante prevederile art. 7 alin. (1), (2), (3) Cod civil, care reglementează că, legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică şi nici nu suprimă condiţiile de constituire a unei situaţii juridice constituite anterior, nici condiţiile de stingere a unei situaţii juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică şi nu desfiinţează efectele deja produse ale unei situaţii juridice stinse sau în curs de realizare. Legea nouă este aplicabilă situaţiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare. De la data intrării în vigoare a legii noi, efectele legii vechi încetează, cu excepţia cazurilor în care legea nouă prevede altfel.

Scopul acestuia articol este de a stabili unele reguli cu privire la acţiunea legii civile în timp, adică cu privire la momentul de când începe acţiunea legii (intrarea în vigoare) şi cu privire la momentul când încetează acţiunea legii (ieşirea din vigoare).

În acest articol însă ne se stabilesc toate regulile cu privire la acţiunea legii civile ci doar cele care ţine de succesiunea legilor civile în timp.

Alin. (1) consacră principiul neretroactivității legii civile. Prin neretroactivitatea legii civile trebuie de înţeles regula juridică conform căreia **o lege civilă se aplică numai situațiilor juridice apărute după intrarea ei în**

vigoare sau altfel spus trecutul scapă aplicării legii civile noi şi este supus legii vechi. Această regulă este exprimată prin adagiul *tempus regit actum*.

Din principiul neretroactivității rezultă că, faptele care nu au putut determina constituirea sau stingerea unor situații juridice, potrivit legii în vigoare la momentul realizării acestora, nu vor putea produce acest efect în temeiul legii ulterioare, adică legea ulterioară nu poate atribui unui fapt trecut efecte pe care acest fapt nu le putea produce sub imperiul legii care era în vigoare la momentul realizării faptului. Astfel contractul care nu a produs efecte juridice sau fapta care nu a dat naştere răspunderii juridice civile la data la care a fost încheiat (a avut loc) în conformitate cu legea în vigoare la acea dată.

Alin. (2) consacră un alt principiu al acţiunii în timp a legii civile – principiul aplicării imediate a legii noi. În conformitate cu acesta legea nouă se aplică situaţiilor juridice în curs de realizare la data intrării legii în vigoare. Astfel situaţiile juridice în curs de constituire, modificare sau stingere la data intrării în vigoare a legii noi cad sub imperiul legii noi. Dacă însă elementele care alcătuiesc constituirea sau stingerea unei situaţii juridice au individualitate proprie şi s-au înfăptuit înainte de intrarea în vigoare a legii noi atunci aceste elemente rămîn guvernate de legea sub imperiul căreia sau produs.

Efectele produse în timp ale unei situaţii juridice vor fi cele stabilite de legea în vigoare la data cînd se realizează fiecare efect în parte. Dar efectele produse de aceeaşi situaţie juridică din momentul intrării în vigoare a legii noi vor fi reglementate de aceasta în baza principiului aplicării imediate a legii noi.

În alineatul trei în mare parte se repetă dispoziţiile alineatului doi privind aplicarea imediată a legii noi şi în acelaşi timp se stabileşte o excepţie de la acest principiu şi anumite ultraactivitatea (supravieţuirea) legii civile vechi. Astfel în cazurile prevăzute de legea nouă, legea civilă veche poate continua să fie aplicată unor situaţii determinate, deşi a intrat în vigoare o lege civilă nouă. Ultraactivitatea este justificată de necesitatea ca anumite situaţii juridice în curs de realizare să rămînă guvernate de legea sub imperiul căreia au început respectiv să se constituie, să se modifice sau să se stingă.

Așadar, nu poate fi reținută aserțiunea pârâtului precum că, legea nouă a anulat efectele legii vechi și că, la data emiterii actului administrativ contestat, s-a aplicat legea în vigoare, legea nouă și nu putea fi aplicată legea veche, efectele căreia au încetat.

Or, legea nouă, nu modifică sau nu suprimă condiţiile de constituire a unei situaţii juridice constituite anterior şi nici condiţiile stingere a unei situaţii juridice stinse anterior.

Ca urmare, raționamentele expuse, condiționează instanța de judecată să conchidă că, nejustificat Consiliul s. Bardar, r-nul Ialoveni a adoptat pct. 3 al

deciziei nr. **12/6 din 13 decembrie 2023,** a **decis achitarea indemnizației unice egală cu 2 salarii de bază în mărime de 26 040 de lei,** alesului local la expirarea mandatului, primarului Valeriu Rața, de la Cod Eco 273600.

Or, autoritatea publică locală nu a ținut cont de prevederile Legii nr. 768, în versiunea de până la 30 noiembrie 2023, care guverna situația la încetarea mandatului alesului local, adică până la modificarea legii.

Totodată instanța de apel subliniază că, Titlul III al Codul administrativ, stabilește formalitățile și procedura pentru emiterea actelor administrative, cu indicarea condițiilor de fond și formă pentru aceasta și respectiv, sancțiunea ce survine în cazul nerespectării acestora. Motivarea fiind unul din elementele de bază ale un act administrative.

În virtutea art.118 alin. (1)-(3) Cod administrativ, motivarea este operaţiunea administrativă prin care se expun considerentele care justifică emiterea unui act administrativ individual. În motivare se indică temeiurile esenţiale de drept şi de fapt pe care le-a luat în considerare autoritatea publică pentru decizia sa. Din motivarea deciziilor discreţionare trebuie să poată fi recunoscute şi punctele de vedere din care autoritatea publică a reieşit la exercitarea dreptului discreţionar. Motivarea trebuie să se refere şi la argumentele expuse în cadrul audierii.

Motivarea completă a unui act administrativ individual cuprinde: a) motivarea în drept – temeiul legal pentru emiterea actului administrativ, inclusiv formele procedurale obligatorii pe care se bazează actul; b) *motivarea în fapt – oportunitatea emiterii actului administrativ, inclusiv modul de exercitare a dreptului discreţionar, dacă este cazul;* c) în cazul actelor administrative defavorabile – o descriere succintă a procedurii administrative care a stat la baza emiterii actului: investigaţii, probe, audieri, opinii ale participanţilor contrare conţinutului final al actului etc. Motivarea completă este obligatorie, este parte integrantă a actului administrativ individual şi condiţionează legalitatea acestuia.

Astfel, din conținutul deciziei contestate se reține că, acesta conține doar o enumerare a normelor de drept ce se referă la numărarea competențelor de bază ale consiliilor locale și la prevederile art. 25 alin. (1), (3) al Legii nr. 768/2000 privind statutul alesului local, art. 14 al Legii nr. 436, precum și Legii nr. 397/2003, însă nu s-au indicat temeiurile de fapt care au stat la baza adoptării acesteia, nu se acordă o analiză logico-juridică a acestora - circumstanță ce implică lipsa condiției de valabilitate a actului administrativ emis în așa mod și necesitatea adoptării acestuia.

În continuare, conform art. 120 Cod administrativ, un act administrativ individual emis sau confirmat în scris trebuie să cuprindă: a) numele/denumirea autorităţii publice care a emis actul administrativ; b) numele colaboratorului autorităţii publice care a emis actul administrativ; c) numele destinatarului actului

administrativ; d) data la care a fost emis actul administrativ; e) decizia luată (partea dispozitivă a actului administrativ); f) motivarea deciziei luate, inclusiv indicarea actelor normative pentru a căror punere în aplicare se emite actul administrativ; g) decizia cu privire la cheltuieli; h) informaţia cu privire la exercitarea căilor de atac.

Conform art. 124 Cod administrativ, informaţia cu privire la exercitarea căilor de atac va conţine date privind: a) calea de atac care urmează să fie înaintată; b) denumirea şi adresa autorităţii publice sau ale instanţei de judecată la care trebuie înaintată calea de atac; c) termenul pentru exercitarea căii de atac.

Analizând decizia contestată, instanța de judecată remarcă că, pe lângă faptul că, decizia nr. 12/6 din 13 decembrie 2023, nu conține motivarea în fapt, aceasta nu conține nici informația cu privire la exercitarea căilor de atac.

Urmare a celor relatate, o dată ce Codul administrativ stabilește elementele de conținut și formă a actului administrativ, aceasta implică obligativitatea întrunirii lor, iar în caz contrar se atestă existența circumstanțelor de anularea a actului administrativ.

Raportând la caz normele sus citate și luând în considerare cele stabilite, instanța de judecată, determină că acțiunea depusă de OTC al Cancelariei de Stat este întemeiată, deoarece cu certitudine s-a demonstrat că, Consiliul s. Bardar, r-nul Ialoveni, adoptând pct. 3 al deciziei nr. 12/6 din 13 decembrie 2023 „Cu privire acordarea indemnizației unice aleșilor locali la expirarea mandatului”, nu s-a ghidat de condițiile instituite de Codul administrativ și alte legi speciale care guvernează raportul juridic litigios, fapt ce a condiționat în mod nejustificat, constituirea în favoarea terțului (alesului local, la caz primar) a dreptului de a obține indemnizația unică egală cu 2 salarii de bază în mărime de 26 040 de lei, la expirarea mandatului.

Or, primarul ar beneficia de o indemnizație unică egală cu 2 salarii de bază, în cazul când încetarea mandatului de primar ar fi avut loc după data intrării în vigoare a modificărilor enunțate supra.

Luând în considerare împrejurările stabilite, instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite acțiunea în contencios administrativ inițiată de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat și de a anula actul administrativ individual în partea contestată.

În conformitate cu art. 219, 224 alin.(1) lit. a), 225, 226, 229 și 232 ale Codului administrativ, instanța de judecată

H O T Ă R Ă Ș T E :

Se admite acțiunea în contencios administrativ inițiată de Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Consiliului s. Bardar, r-nul Ialoveni, terț

Rață Valeriu cu privire la anularea pct. 3 al deciziei nr. 12/6 din 13 decembrie 2023 „Cu privire acordarea indemnizației unice aleșilor locali la expirarea mandatului”.

Se anulează pct. 3 al deciziei nr. 12/6 din 13 decembrie 2023 „Cu privire acordarea indemnizației unice aleșilor locali la expirarea mandatului”, prin care indemnizația unică egală cu 2 salarii de bază în mărime de 26 040 de lei se va achita primarului, Valeriu Rață, de la Cod ECO 273600 (Achitarea indemnizației alesului local la expirarea mandatului).

Se explică părților că instanța de judecată va întocmi hotărârea integrală dacă participanții la proces, în termen de 15 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, solicită în mod expres acest lucru. Termenul de 15 zile este un termen de decădere.

Hotărârea este cu drept de apel la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 de zile, de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni. Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Preşedintele şedinţei,
judecătorul specializat pentru examinarea
acțiunilor în contencios administrativ Diana Corlăteanu